

כתיבת התורה

בכיס האדם המבטאת שייכות וזהות למדינת ישראל. הרעיון המובע ברמב"ם הינו עמוק אף יותר.

כביכול עיקר התורה הינו השירה המופיעה בסוף התורה וזהו החלק שהאדם צריך לכתוב. הסיבה לכך היא כי השירה מבטאת את נצחיות התורה ואת שייכותה בכל דור ודור. מסר מרכזי הינו חשוב אף יותר מידיעת התורה עצמה, מכיון שהוא קובע את הרלוונטיות של התורה בכל דור. לאור זה ניתן לפרש את דברי הרמב"ם שאכן ישנה חשיבות לכתיבת התורה כולה, אך רק דרך האספקלריה של השירה. כתיבת התורה כ"נספח" לשירה מבטאת את ההבנה שלנו שהתורה חייבת להיות גורם מרכזי ומכריע בחיינו והיא כביכול "שירת חיינו". לאור זה ניתן להבין את דברי הרמב"ם שאם האדם כותב את התורה בעצמו זה נחשב כאילו הוא מקבל את התורה מהר סיני. כאשר נכתבת התורה דרך עניין השירה, נוצר חיבור בין האדם בכל דור לבין המעמד המכונן של הר סיני. ניתן להוסיף על כך נדבך נוסף. כתיבת התורה על ידי כל אדם מישראל הינה **עבור התורה עצמה**. הרב קוק בספרו אורות התורה מבאר שלימוד תורה לשמה הינו לשם התורה. כלומר, התורה הנלמדת על ידי אדם אחד אינה כתורה הנלמדת על ידי אדם אחר. המפגש בין התורה לבין האדם יוצר זווית חדשה של התורה והתורה עצמה "נשכרת" ממפגש זה. לאור זה ניתן גם לבאר מצוה זו. כתיבת ספר התורה על ידי האדם מבטאת עבורנו את התפיסה שלכל אחד מאיתנו יש חובה להפוך את התורה למשהו אישי שלנו. בתפילות השבת אנו מתפללים: "ותן חלקנו בתורתך", היינו לכל אחד מאיתנו ישנו חלק מיוחד שלו בתורה, ותורתו של זה אינה כתורתו של זה. צירוף רעיון זה לרעיון של הרמב"ם מעמידנו על הבנה חשובה ביותר. בעיסוקנו בתורה אנו מחברים את עצמנו לשירת ההסטוריה של עם ישראל ואנו משבצים את עצמנו בתוכה. כאשר אנו עושים זאת אנו הופכים את התורה לנחלה אישית ואינטימית המקשרת בינינו לבין הקב"ה. בעוד מספר ימים יפתח הקב"ה את שלושת הספרים ויכתוב אותנו בתוך ספריו. המצוה הזו של כתיבת ספר תורה, הנלמדת תמיד לקראת סיום השנה בפרשת השבוע שלנו, מביעה כלפי הקב"ה את האמירה שאנו כותבים את הספר שבו אנו משבצים את שמו של הקב"ה. אנו מופיעים בספרו האישי של ה', וה' מופיע בספר האישי שלנו. מי ייתן שנזכה בזכות עיסוקנו בתורה ובזכות החיבור שלנו לנצח ישראל, להיכתב בספר חיים טובים של הקב"ה יחד עם כל בית ישראל.

שבת שלום וכתיבה וחתימה טובה,
הרב יוני ברלין, מנהל בית הספר

בפרשתנו מופיעה המצוה האחרונה מתריגי המצוות הלא היא מצות כתיבת ספר תורה. ראוי לעיין במצוה זו ולהבין את משמעותה עבור כל אחד מאיתנו.

בטרם ניגש למצוה, ראוי לשים לב לפסוק המשמש כמקור למצוה זו. לשם כך נעיין בדברי הרמב"ם בהלכות ספר תורה פרק שביעי: "מצות עשה על כל איש ואיש מישראל לכתוב ספר תורה לעצמו שנאמר: **ועתה כתבו לכם את השירה**, כלומר- כתבו לכם תורה שיש בה שירה זו לפי שאין כותבין את התורה פרשיות פרשיות...ואם כתבו בידו הרי הוא כאילו קיבלה מהר סיני". מקור זה עליו מצביע הרמב"ם מופיע כמובן בחז"ל והוא מעורר תמיהה גדולה. כל הקורא את פרשתנו עומד על כך שפסוק זה על פי הפשט מתייחס לחובת כתיבת השירה המתוארת בפרשה הבאה, הלא היא שירת האזינו. על פי הפשט נראה שהתורה מעוניינת ששירת האזינו תהיה נדבך מרכזי בחיינו ולפיכך מצווה התורה לכתוב שירה זו. יתר על כך ניתן להקשות האם לא יכלה התורה לכתוב במפורש: "ועתה כתבו לכם את התורה הזאת?" ראוי לשים לב לדרך שבה מבאר הרמב"ם את אופן לימוד המצוה מהפשט. התורה מצוה לכתוב את השירה בלבד, אולם ישנו איסור לכתוב פרשייה מהתורה כדבר בפני עצמו, ולכן ממילא צריך לכתוב את כל התורה. האם אין דרך טובה יותר לצוות על מצות כתיבת ספר תורה?

לפני שנשיב על כך ננסה לעמוד על חשיבותה ומשמעותה של מצוה זו. כאשר מעיינים בספר החינוך, הנותן כידוע טעמים למצוות, הוא מבאר בין השאר שמטרתה של מצוה זו הינה מעשית. ככל שתהיה זמינות גבוהה יותר של ספר התורה או ספרים בכלל ברשותו של האדם, כך יוכל האדם להתמסר וללמוד תורה ביתר קלות. זו לשונו של ספר החינוך: "משרשי המצוה, לפי שידוע בבני אדם שהם עושין כל דבריהם לפי ההכנה הנמצאת להם, ועל כן ציוונו ברוך הוא להיות לכל אחד ואחד מבני ישראל ספר תורה מוכן אצלו שיוכל לקרות בו תמיד ולא יצטרך ללכת אחריו לבית חבירו, למען ילמד ליראה את ה'...ודע בני, שאף על פי שעיקר החיוב דאורייתא אינו רק בספר התורה, אין ספק שגם בשאר הספרים שנתחברו על פירוש התורה יש לכל אחד לעשות מהם כפי היכולת מן הטעמים שאמרנו". אולם ניתן להציע הסבר אחר הנובע מפירושו של הרמב"ם. שירת האזינו הינה שירה הסטורית. היא מתארת את עם ישראל מראשית דרכו ועד אחרית ימיו כאשר המסר המרכזי הינו הבנת הנהגת ה' בעולם דרך ההיסטוריה. כתיבת השירה על ידי כל איש מישראל מבטאת את הבנתו כי האדם שייך להיסטוריה של עם ישראל ומחוייב לקשר שלו לעמו ולאלוקיו. כתיבת השירה כמוה כהחזקת תעודת זהות